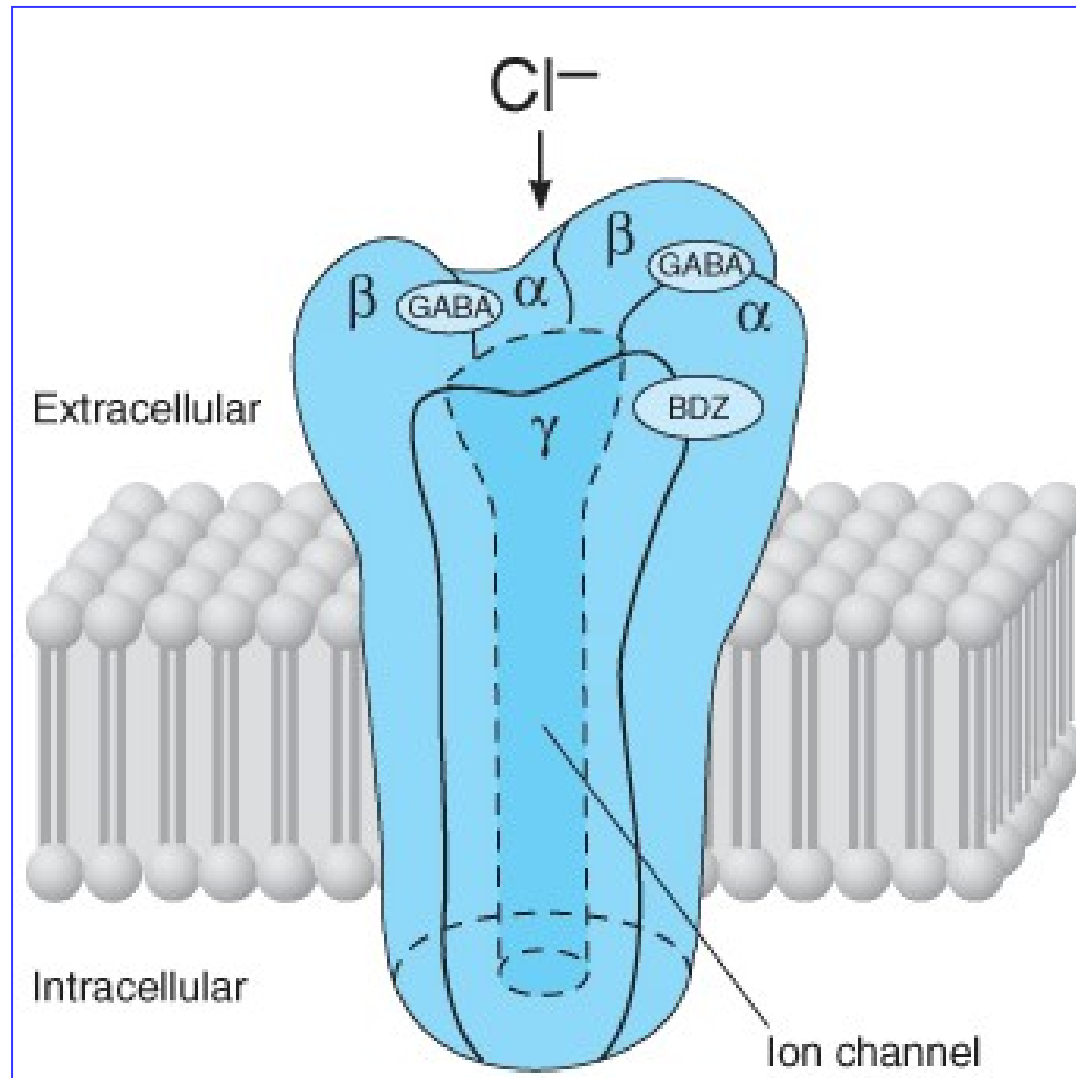

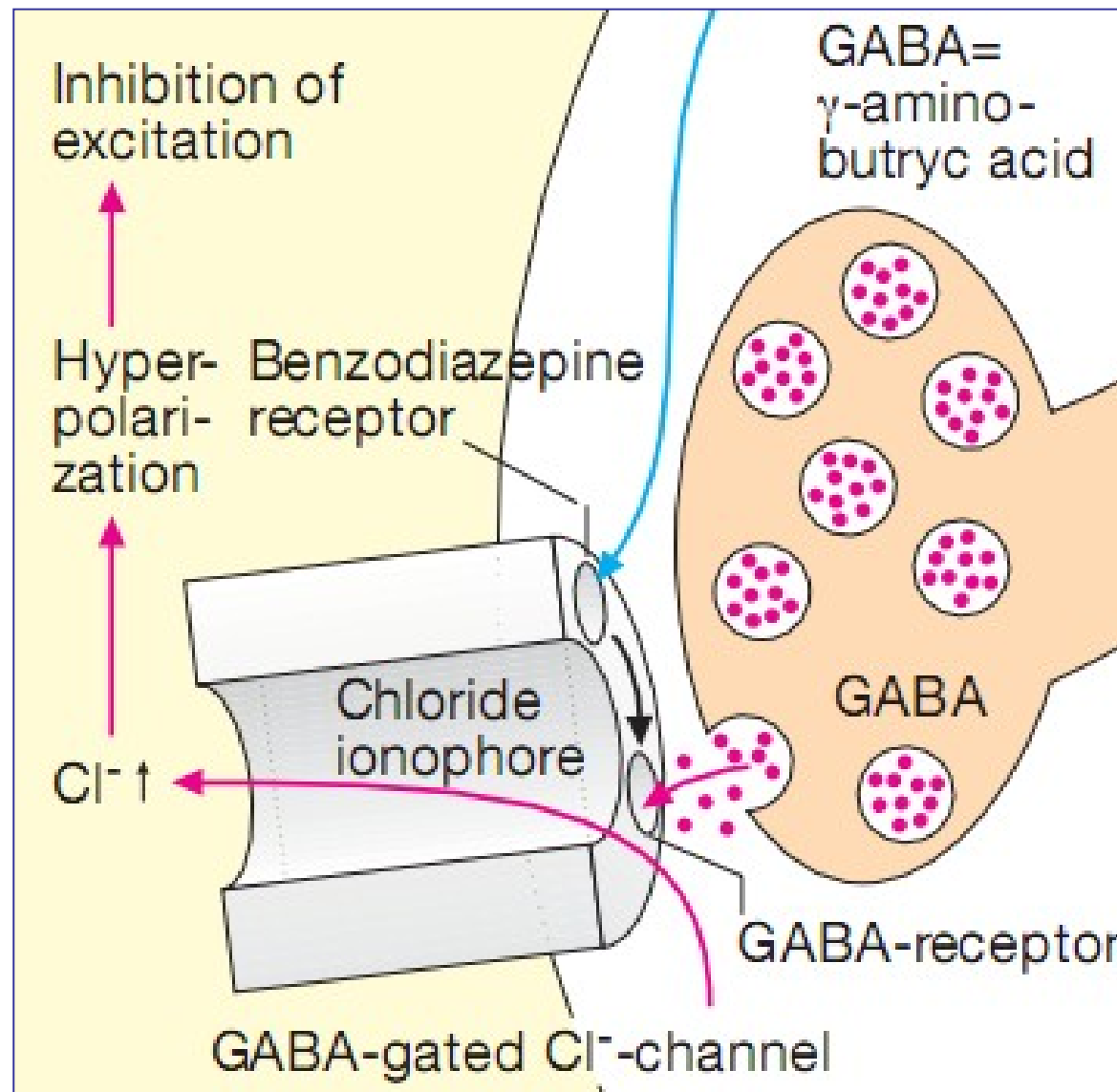
Anxiolytika
= ataraktika = „malé trankvilizéry“

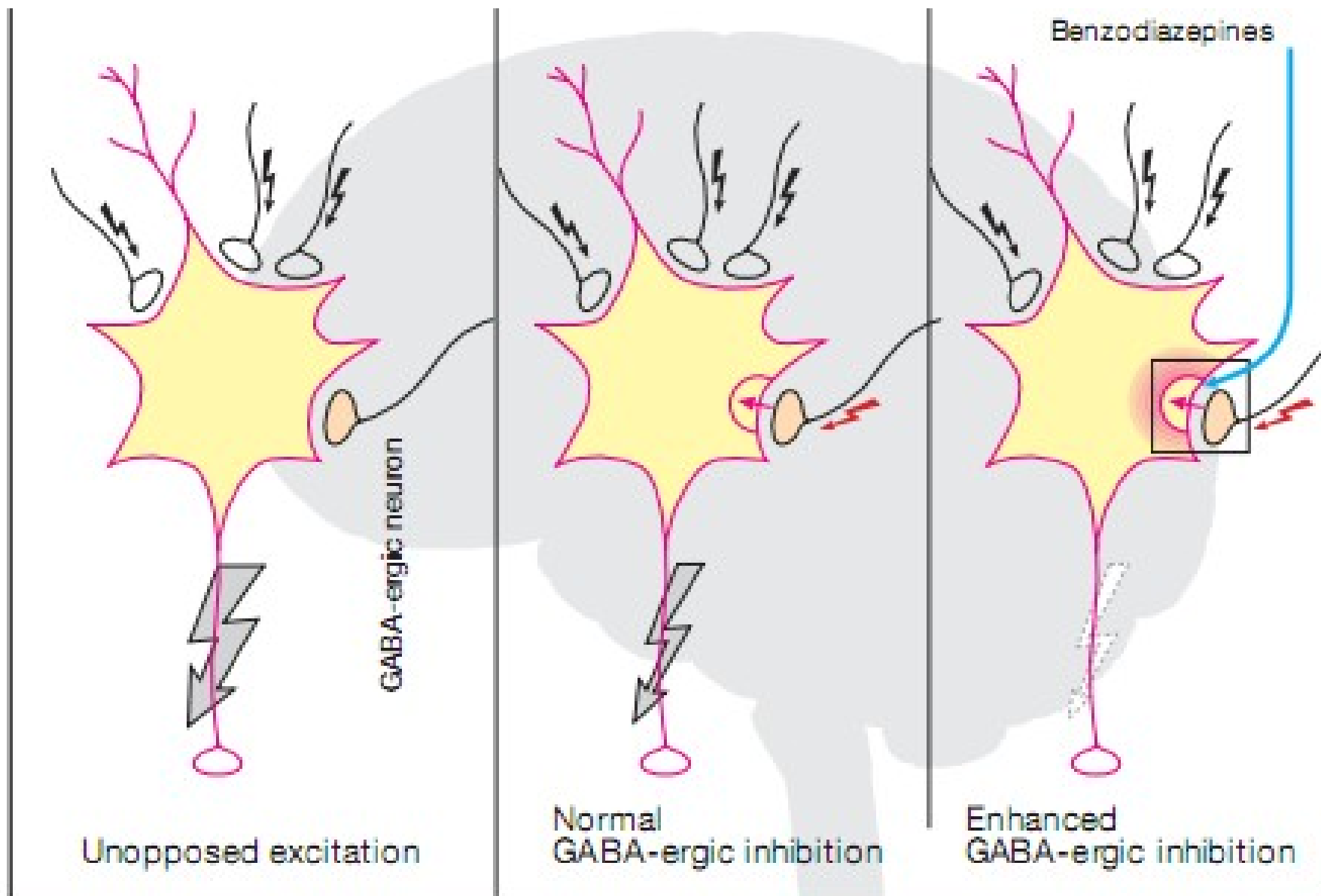
Benzodiazepiny

- vazba GABA na GABA_A receptor $\Rightarrow$ nárůst permeability Cl⁻ kanálu $\Rightarrow$ $\uparrow$ konc. Cl⁻ uvnitř neuronu $\Rightarrow$ pokles excitability
- benzodiazepiny zvyšují účinnost GABA tím, že snižují její koncentraci potřebnou k otevření kanálu

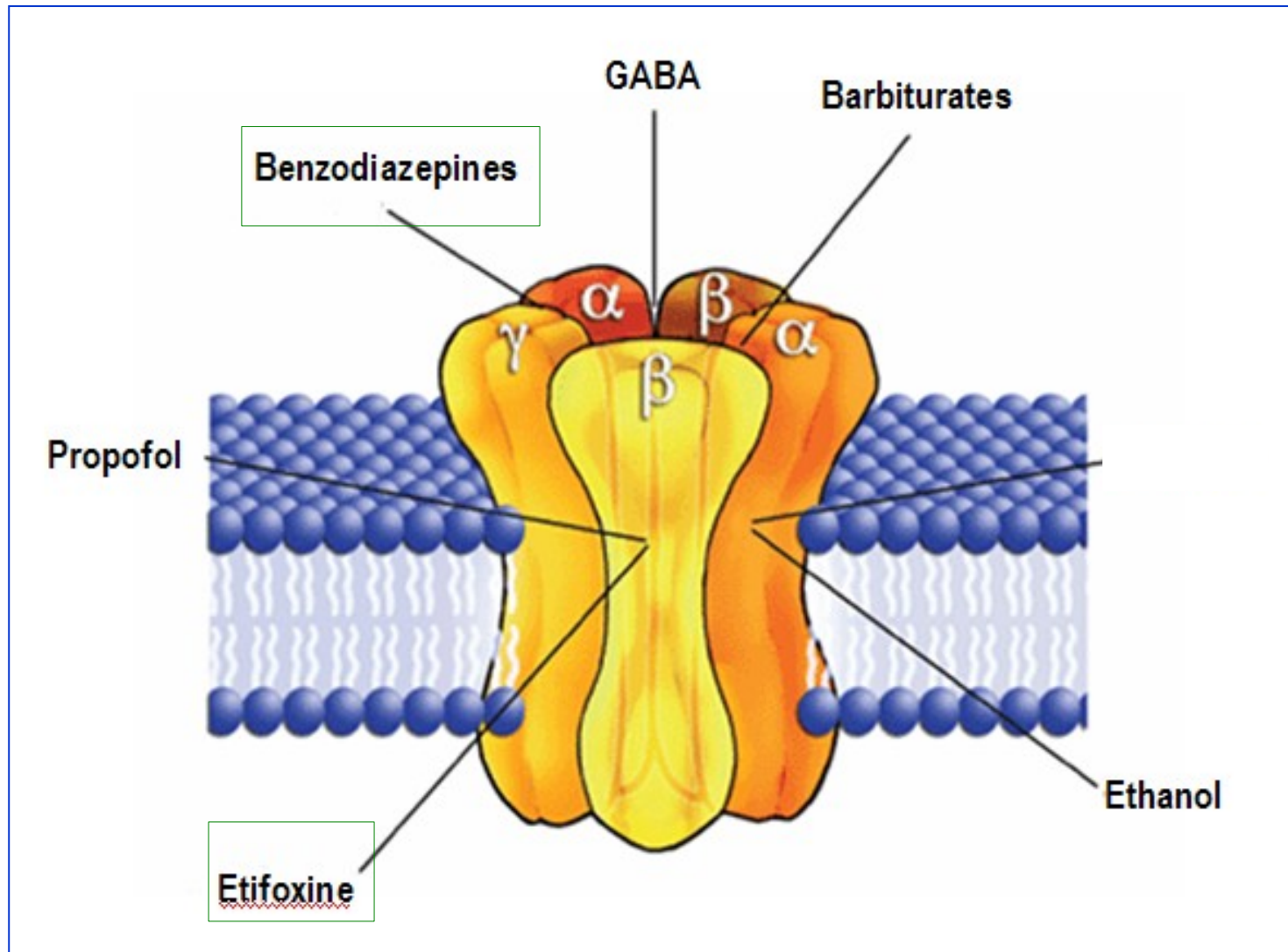

Benzodiazepinový receptor je součástí chloridového kanálu (ionoforu)

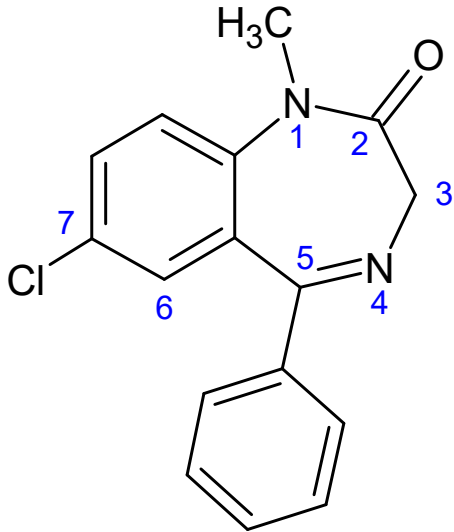

Benzodiazepiny zesilují GABA-ergní inhibici vedení vzruchu v CNS

GABA_A-receptor-chloridový kanál s naznačenými vazebnými místy pro různé typy tlumivých léčiv

Benzodiazepiny 1,4-benzodiazepiny

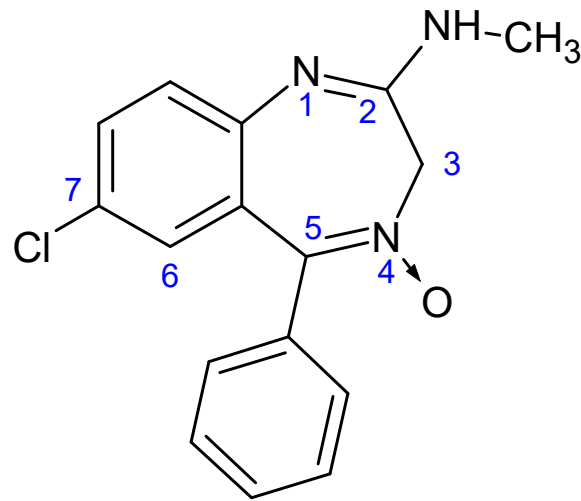
diazepam

Diazepamum ČL

•též prevence febrilních
křečí kojenců a batolat

Apaurin®, Diazepam

Slovakofarma®

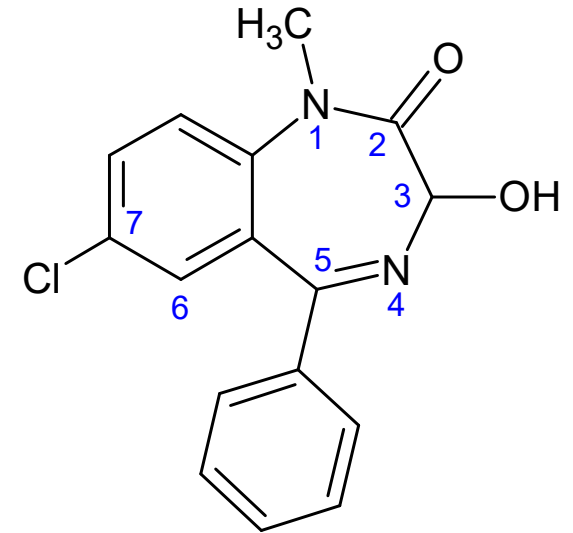
chlordiazepoxid

•od r. 1960

•N-oxid

•amidinová struktura
umožňuje tvorbu solí s
kyselinami

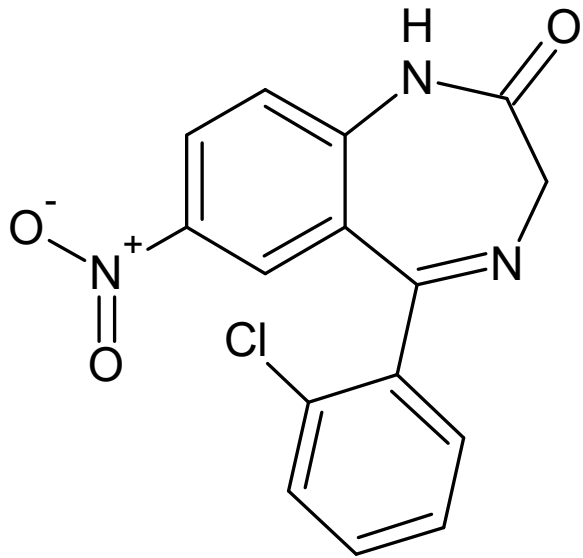
Elenium®

oxazepam

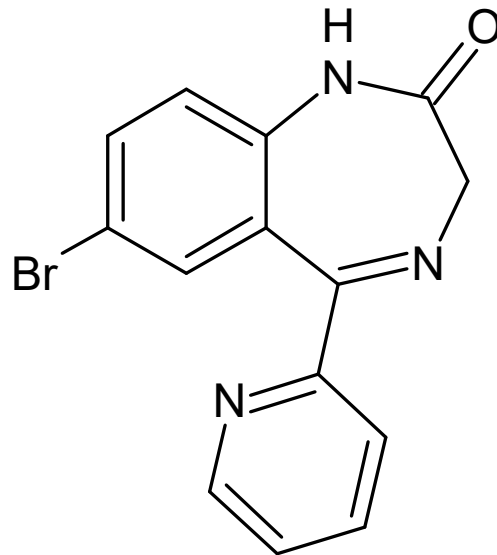
Oxazepam Léčiva®

Benzodiazepiny
1,4-benzodiazepiny

klonazepam

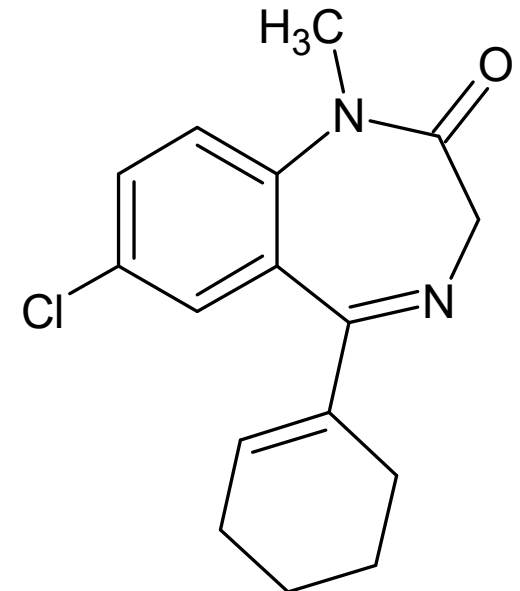
Clonazepamum ČL

bromazepam

Bromazepamum ČL

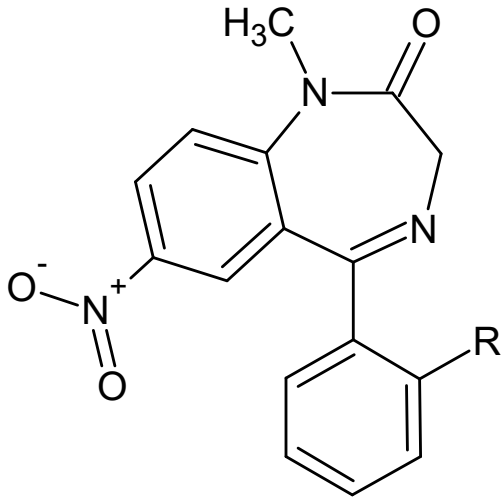
Lexaurin®

tetrazepam

Tetrazepamum ČL

Benzodiazepiny
1,4-benzodiazepiny

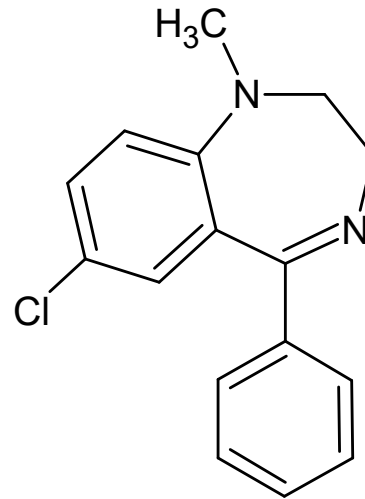
R = H

nitrazepam

R = F

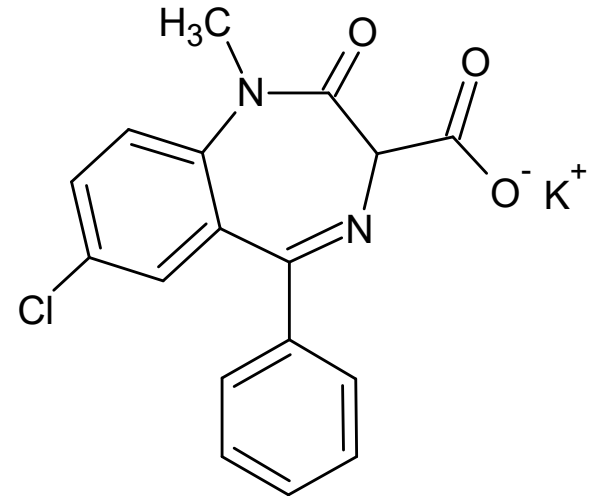
flunitrazepam

(Rohypnol®)

medazepam

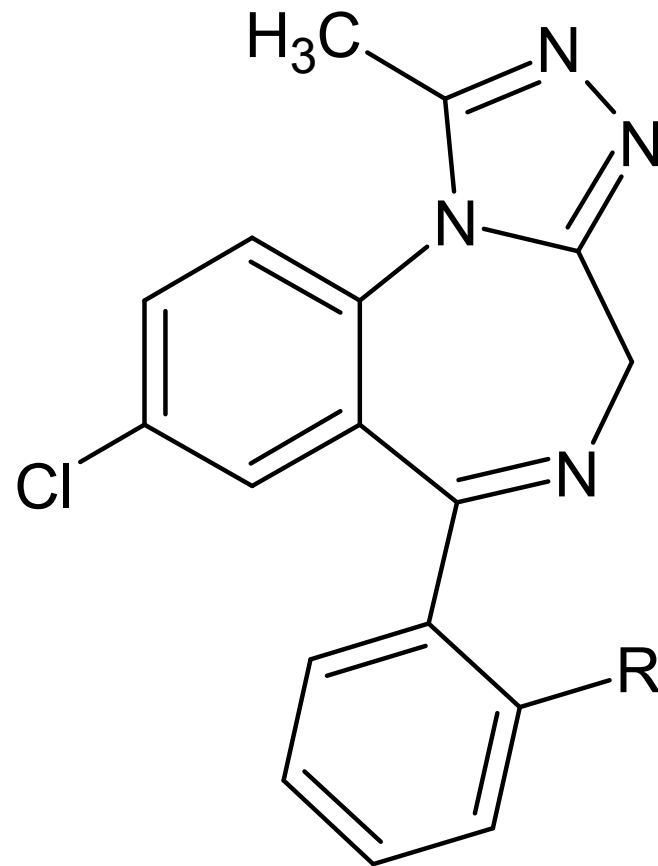
Ansilan®

klorazepát draselný

Benzodiazepiny
Orthokondenzované 1,4-benzodiazepiny

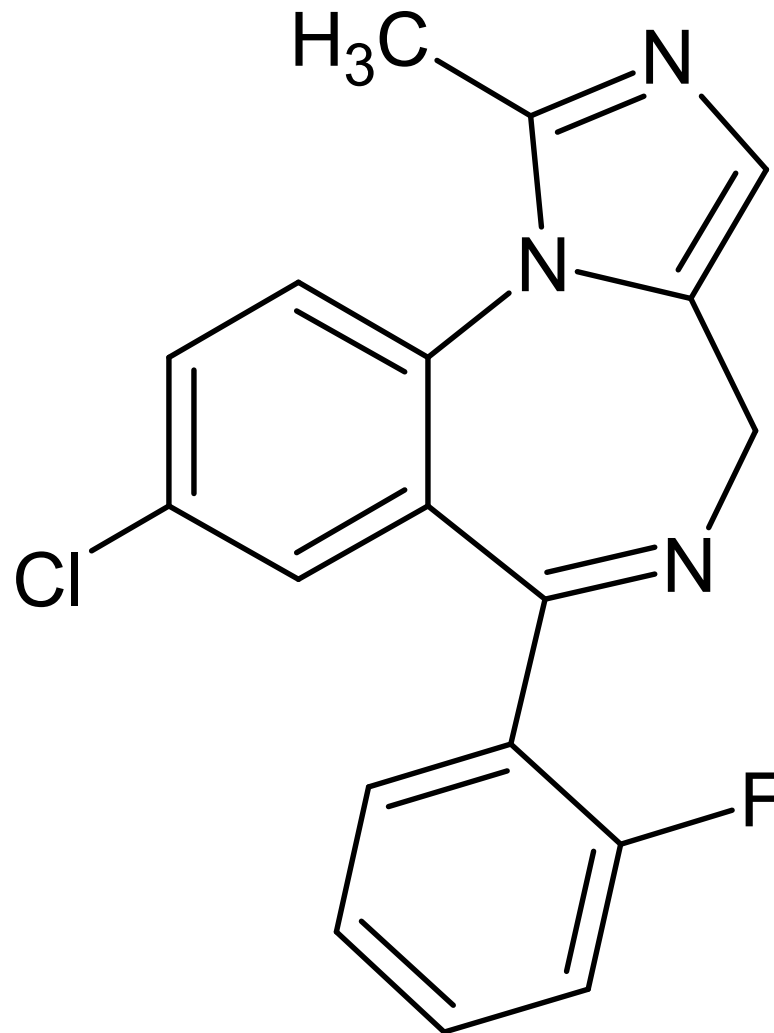
R = H

alprazolam

R = Cl

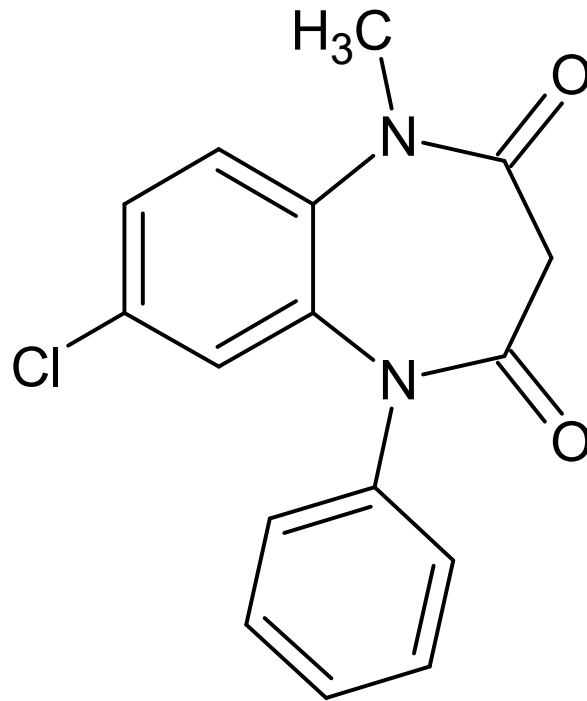
triazolam

Benzodiazepiny
Orthokondenzované 1,4-benzodiazepiny

midazolam Dormicum® inj.

Benzodiazepiny
1,5-benzodiazepiny

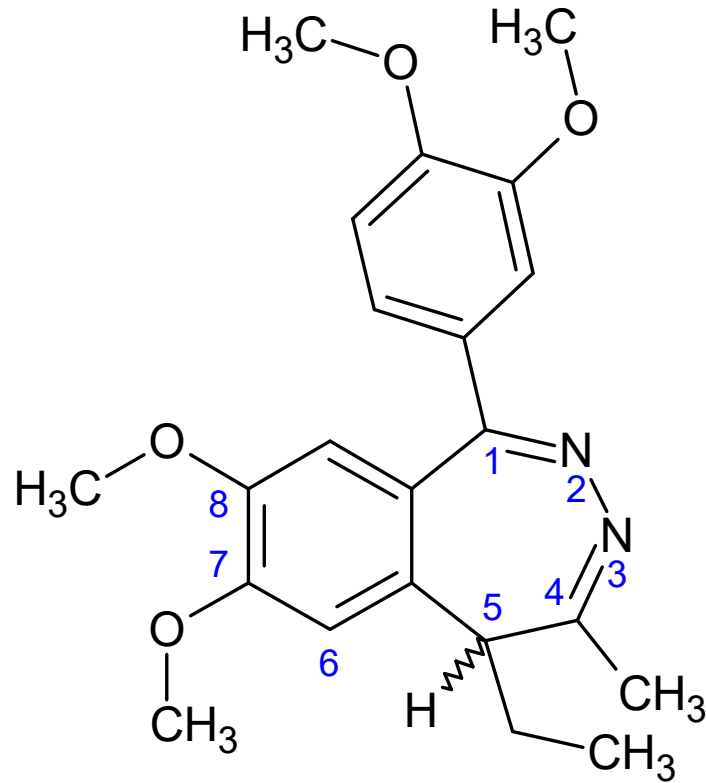

klobazam

Clobazamum ČL

Frisium®

Benzodiazepiny
2,3-benzodiazepiny

R,S-(±): **tofisopam**

Grandaxin®

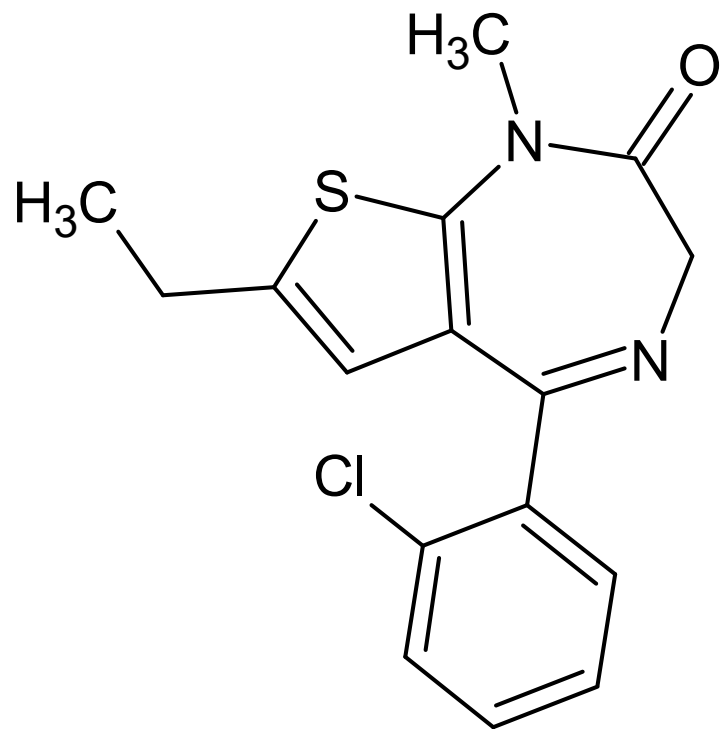
R-(+): **dextofisopam**

•anxiolytikum, léčivo dráždivého tračníku a Crohnovy choroby

S-(-): **levotofisopam**

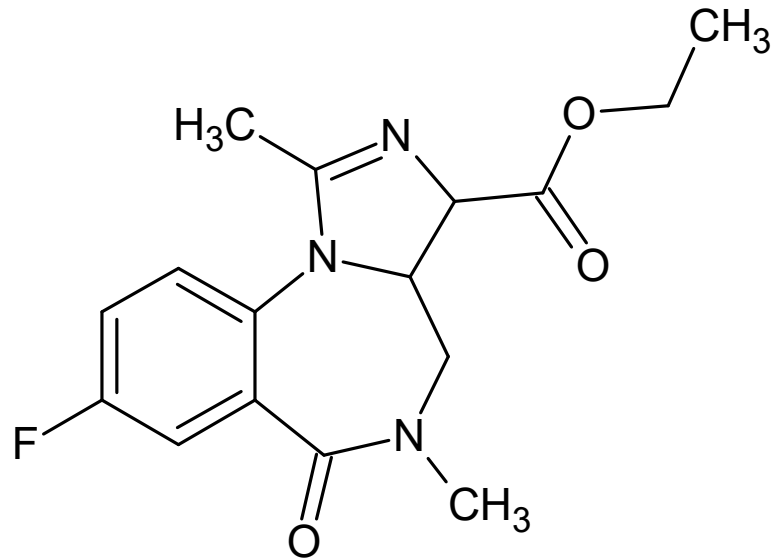
•anxiolytikum

Izosterní analoga benzodiazepinů

klotiazepam

Antagonista benzodiazepinového receptoru

flumazenil

Flumazenilum ČL 2009

•léčba intoxikací

Účinky benzodiazepinů

- anxiolytické
- antikonzulzivní
- myorelaxační
- sedativní – hypnotické

M.Ú.

- alosterické efekty GABA_A -receptoru
- zesilují inhibiční účinek GABA, jenž se realizuje vstupem Cl^- do buňky
- zvýšení intracelulární koncentrace Cl^- vede ke snížení dráždivosti membrány neuronu
- mezi účinností benzodiazepinů a afinitou k receptoru existuje těsná korelace
- endogenní ligandy benzodiazepinového vazebného místa zatím neznámé

Vztahy mezi strukturou a aktivitou (SAR)

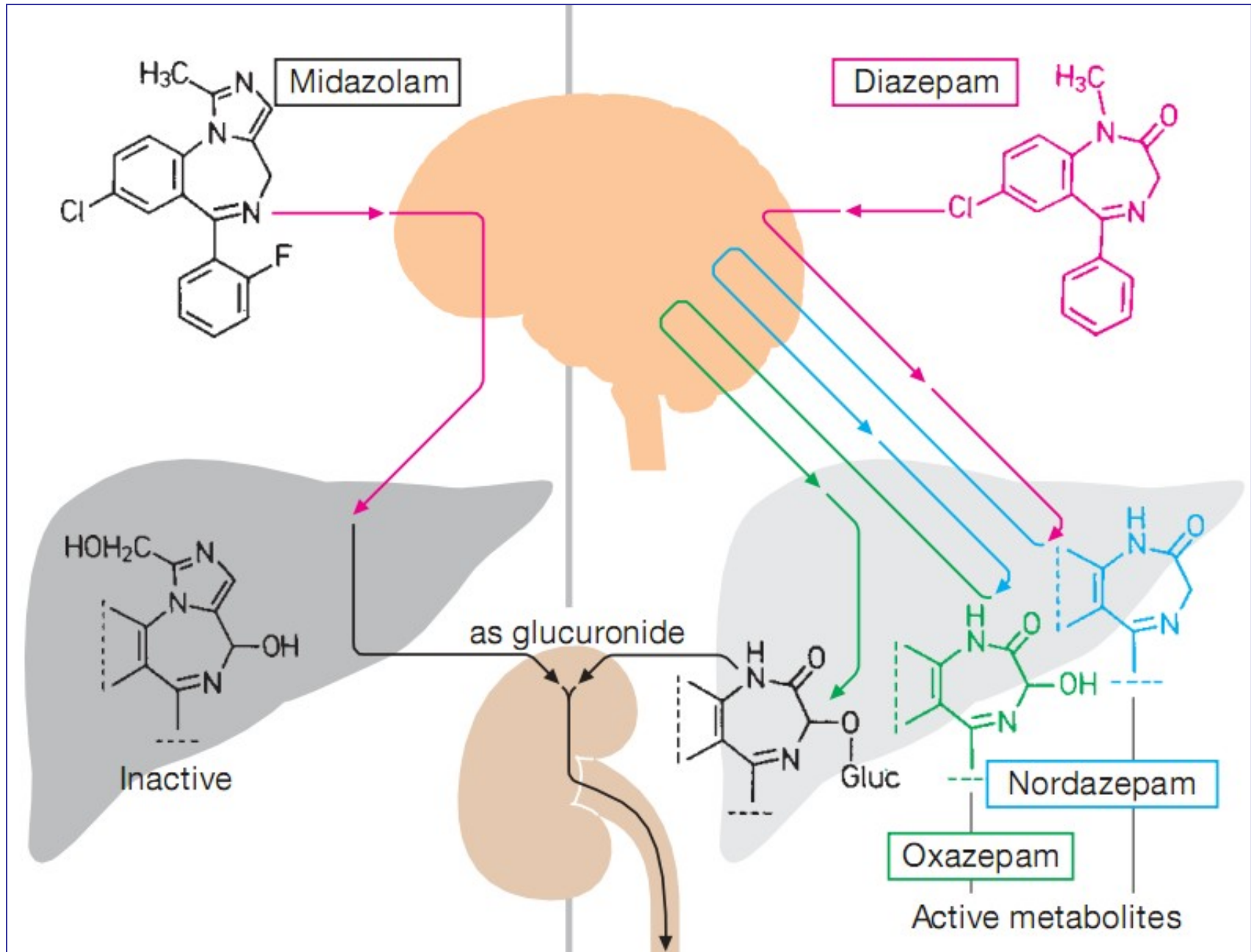
- pro účinek nezbytný diazacykloheptanový kruh přikondenzovaný na arom. systém
- kondenz. benzen může být nahrazen thiofenem
- benzenový kruh v pol. 5 lze nahradit pyridinovým beze ztráty účinku
- aktivitu zvyšuje methyl v pol. 1
- elektronakceptorové subst. v pol. 7 zvyšují aktivitu v pořadí $F < Cl < Br < NO_2$
- akt. zvyšuje i F nebo Cl v *o*-poloze fenylu v pol. 5
- účinnost snižují větší substituenty v pol. 1 nebo jakákoliv substituce v pol. 3 nebo v *p*-poloze fenylu v pol. 5
- OH v pol. 3 zkracuje účinek

Biotransformace

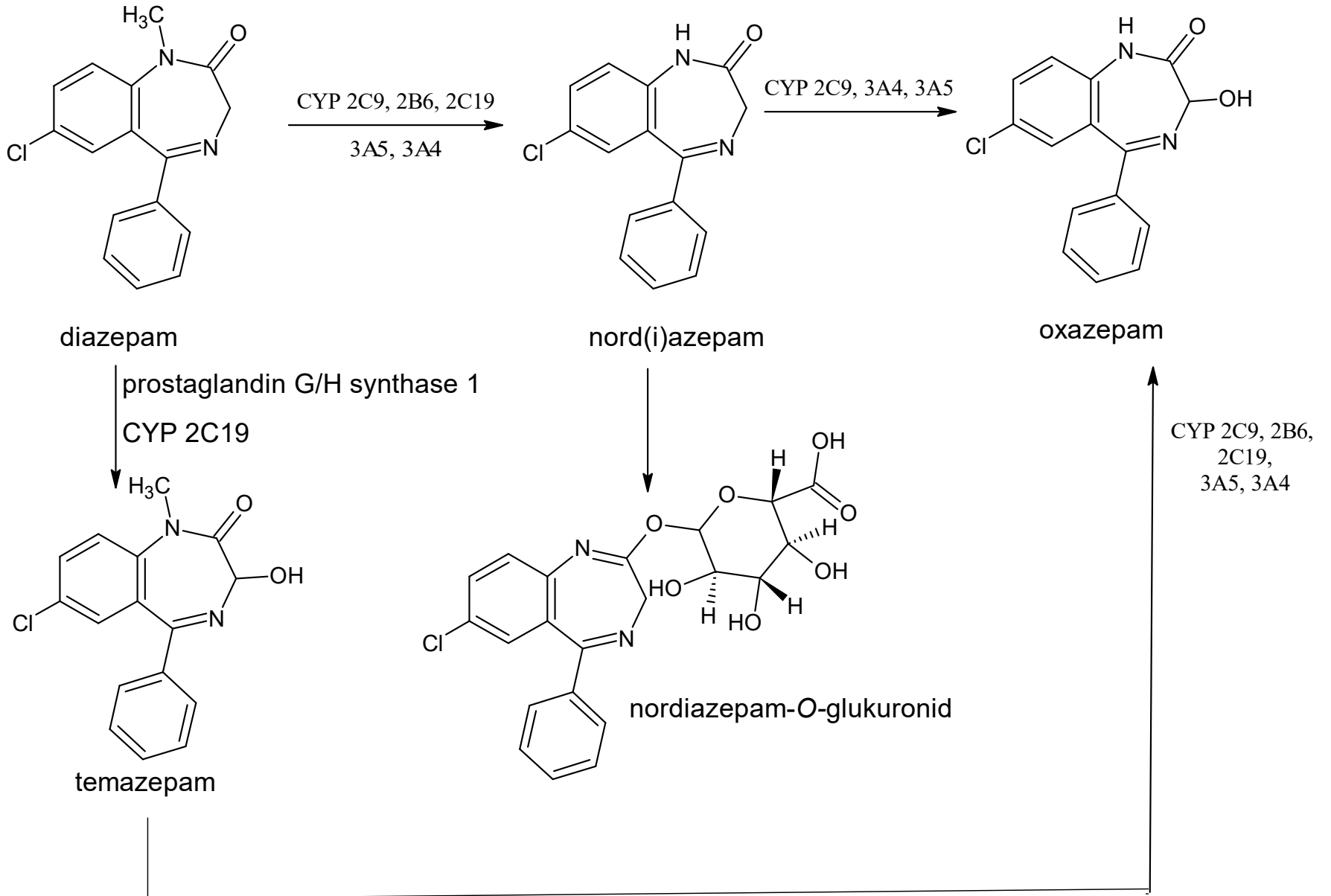
- játra: oxidativní dealkylace na N(1), hydroxylace v pol. 3, konjugace s kys. glukuronovou, vyluč. ledvinami
- 7-nitrobenzodiazepiny (flunitrazepam, nitrazepam): $-NO_2 \rightarrow -NH_2$, *N*-acetylace n. glukuronace

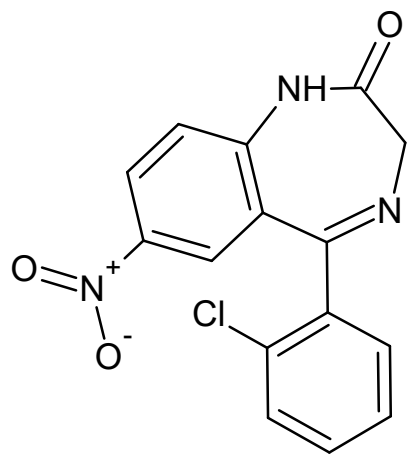
Biotransformace benzodiazepinů

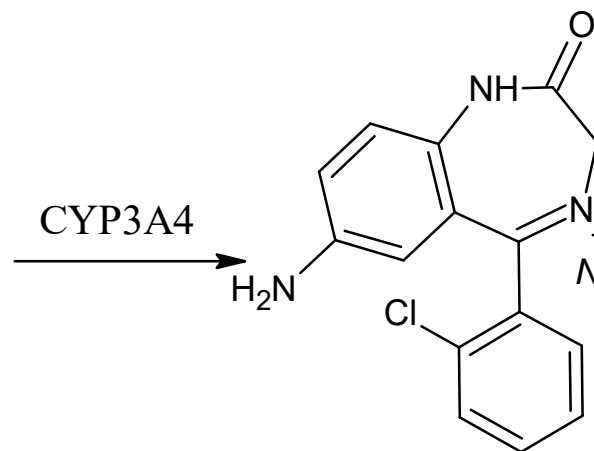
Metabolismus diazepam

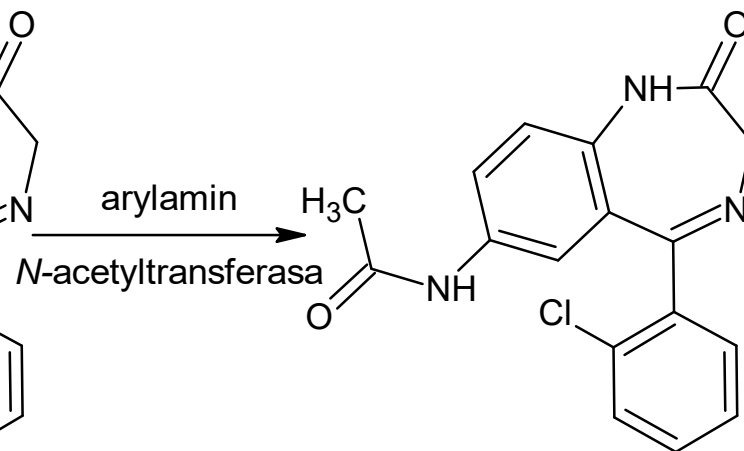
Metabolismus klonazepamu

klonazepam

7-aminoklonazepam

7-acetamidoklonazepam

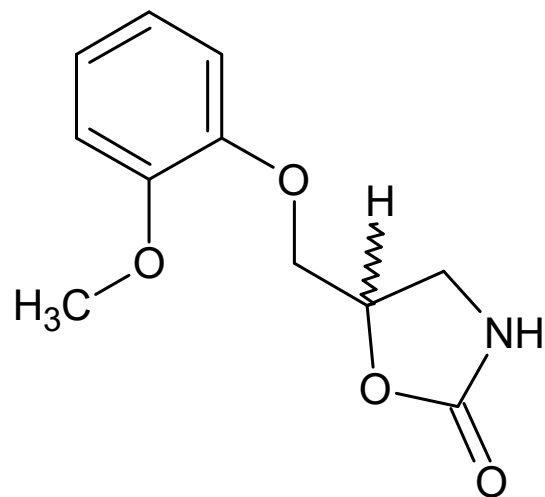
CYP3A4

arylamin

N-acetyltransferasa

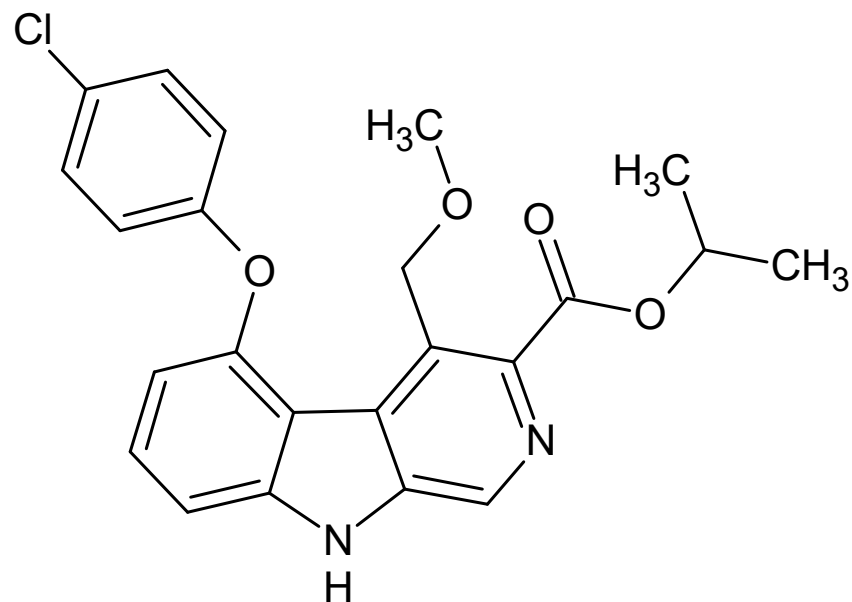
hlavní metabolit zjištěný v plazmě

Jiná (nebenzodiazepinová) anxiolytika

mefenoxalon

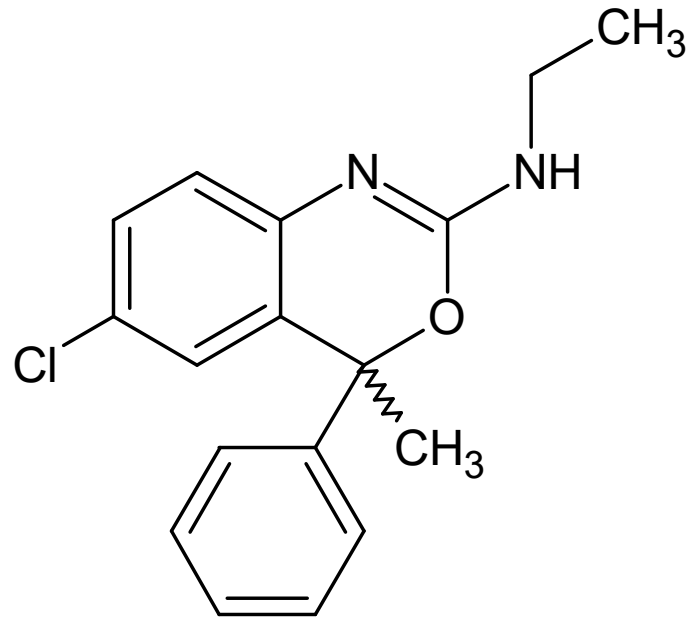
- slabé anxiolytikum
  - centrální myorelaxans
- Dimexol®, Dorsiflex®

gedokarnil

- β-karbolinový derivát
- připraven jako nekompetitivní antagonist glutamátového receptoru

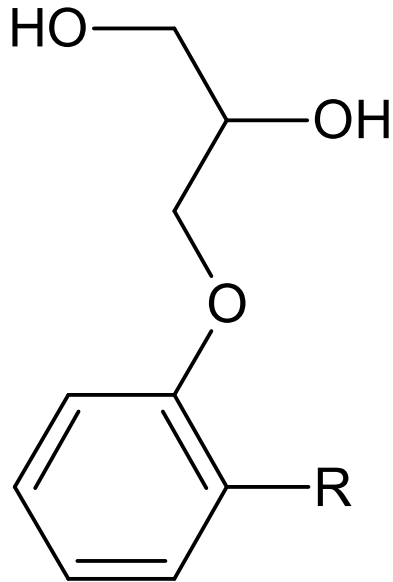
Jiná (nebenzodiazepinová)
anxiolytika

etifoxin

- agonista GABA_A
- váže se též na translokátorový protein (TPSO), $M_r \sim 18\ 000$, dříve periferní benzodiazepinový receptor, umístěný na vnější mitochondriální membráně $\Rightarrow$ regenerace poškozených periferních neuronů

Jiná (nebenzodiazepinová) anxiolytika
Deriváty 1,2- nebo 1,3-propandiolu

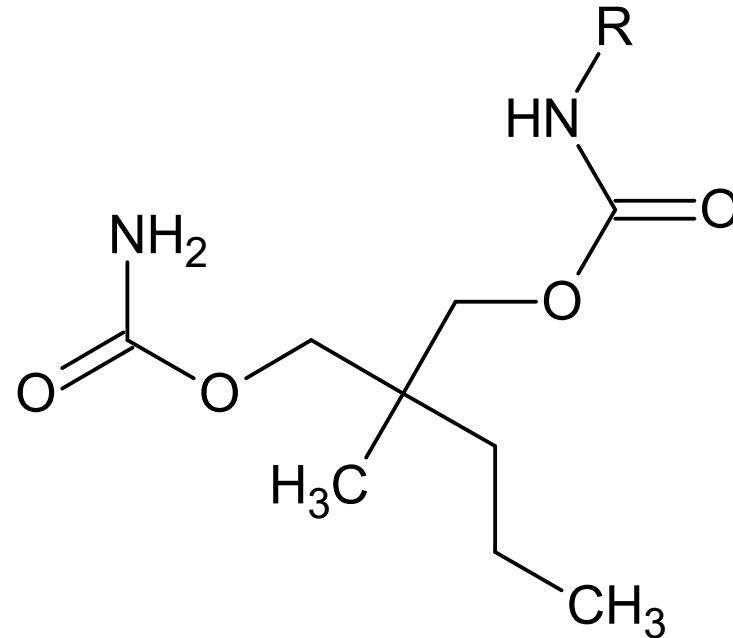
R = CH₃   **mefenesin**

R = OCH₃   **guajfenesin**

Guaifenesinum ČL

Guajacuran®

- anxiolytika
- centr. myorelaxancia
- expektorancia

R = H   **meprobamat**

Meprobamatum ČL

R = *iso*-C₃H₇   **karisoprodol**

Carisoprodolum ČL

- anxiolytika
- centr. myorelaxancia